

1. ΘΕΜΑ

Συμφωνία ρήματος με το υποκείμενο

2. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Η Μαρία πηγαίνει το παιδί της στο σχολείο κάθε πρωί. Εμείς θα σε βοηθήσουμε. Ήθελα να σου πω κάτι. Κάνει τον έξυπνο. Έρχονται οι γονείς. Έρχονται ο Γιώργος και η Έλλη. Έρχεται ο Γιώργος και η Έλλη. Έρχεται ο Γιώργος με την Έλλη. Ούτε εγώ ούτε η Μαρία μπορούμε να σε βοηθήσουμε. Τι θα ήθελε η κυρία;

3. ΕΠΙΠΕΔΟ-ΒΑΘΜΟΣ ΔΥΣΚΟΛΙΑΣ

A, ΚΕΓ, 1, 2 ΕΚΠΑ

4. ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΓΝΩΣΗ

Άρθρα

Αριθμός, γένος και πτώση των ονομάτων

Καταλήξεις ουσιαστικών – ρημάτων

Προσωπικές αντωνυμίες

5. ΠΙΘΑΝΑ ΛΑΘΗ

Λάθη στον αριθμό και στο πρόσωπο του ρήματος:

Έρχεται οι γονείς.

Οι μαθητές λύνει την άσκηση.

Ο Αχμέτ και ο Χασάν κάνει μάθημα.

6. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Σε μια πρόταση συνήθως το πρόσωπο και ο αριθμός του ρήματος συμφωνούν με το πρόσωπο και τον αριθμό της ονοματικής φράσης υποκειμένου:

Η Μαρία πηγαίνει το παιδί της στο σχολείο.

Εμείς θα σε βοηθήσουμε να το κάνεις.

Ο Αχμέτ και ο Χασάν κάνουν μάθημα.

Ο πληθυντικός αριθμός χρησιμοποιείται συνήθως όταν το υποκείμενο αποτελείται από περισσότερες από μία ονοματικές φράσεις. Επίσης, ο πληθυντικός του δευτέρου προσώπου μπορεί να χρησιμοποιείται όταν θέλουμε να απευθυνθούμε σε κάποιον με πιο ευγενικό τρόπο («πληθυντικός ευγενείας»). Σ' αυτές τις περιπτώσεις, το ρήμα βρίσκεται στο δεύτερο πρόσωπο πληθυντικού, όπως στο παρακάτω παράδειγμα, όπου η πρόταση μπορεί να αναφέρεται σε ένα ή σε περισσότερα πρόσωπα:

Εσείς είδατε το ατύχημα;

Όταν το υποκείμενο αποτελείται από περισσότερες από μία ονοματικές φράσεις, το ρήμα μπαίνει στον πληθυντικό:

Έρχονται ο Γιώργος και η Έλλη.

Ωστόσο, στον καθημερινό λόγο, όταν ένα υποκείμενο που αποτελείται από περισσότερες από μία φράσεις ακολουθεί το ρήμα και η πρώτη από αυτές τις φράσεις είναι στον ενικό, τότε και το ρήμα μπορεί να είναι στον ενικό:

Έρχεται ο Γιώργος και η Έλλη.

Αντίθετα, στον καθημερινό λόγο πάλι, ένα ρήμα μπορεί να βρίσκεται στον πληθυντικό, ακόμα και όταν το υποκείμενο είναι στον ενικό, όταν το υποκείμενο θεωρείται ότι αποτελείται από περισσότερες από μία ονοματικές φράσεις:

Έρχονται ο Γιώργος με την Έλλη.

Επίσης, το ρήμα εμφανίζεται συνήθως στον πληθυντικό όταν το υποκείμενο αποτελείται από δύο ή περισσότερες ονομαστικές φράσεις ενικού που συνδέονται μεταξύ τους με τα *ή, είτε... είτε... ή το ούτε... ούτε...:*

Ούτε ο Γιώργος ούτε η Έλλη μπορούν να σε βοηθήσουν.

Ο Γιώργος ή η Έλλη θα σου τηλεφωνήσουν.

Το υποκείμενο παραλείπεται όταν είναι αντωνυμία:

Ήθελα να σου πω κάτι.

Κάνει τον έξυπνο.

Περιμένουν το λεωφορείο.

Από τις ρηματικές καταλήξεις γίνεται φανερό σε ποιο πρόσωπο βρίσκεται το υποκείμενο (εγώ στην πρώτη, αυτός στη δεύτερη και αυτοί, -ες, -α στην τρίτη). Πιο συχνά παραλείπονται οι αντωνυμίες του πρώτου και του δευτέρου προσώπου. Τις χρησιμοποιούμε μόνο όταν θέλουμε να δώσουμε έμφαση:

Εσύ πάντως δεν του έκανες τίποτα κακό.

Εμείς δε σας φταίμε σε τίποτα.

Μερικές φορές το δεύτερο πρόσωπο ενικού χρησιμοποιείται με γενική αόριστη αναφορά αντί της αόριστης αντωνυμίας του τρίτου προσώπου *κανείς*:

Στο μαγαζί αυτό αγοράζεις πράγματα καλής ποιότητας με λίγα λεφτά.

Η: Στο μαγαζί αυτό αγοράζει κανείς πράγματα καλής ποιότητας με λίγα λεφτά.

Η γενική αόριστη αναφορά εκφράζεται επίσης και με το τρίτο πρόσωπο πληθυντικού:

Ξέρετε να μου πείτε πού νοικιάζουν δωμάτια εδώ στη γειτονιά;

Για να απευθυνθούμε σε κάποιον με ευγενικό ή φιλικό τρόπο, αντί του δευτέρου μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε το τρίτο πρόσωπο ενικού:

Τι θα ήθελε η κυρία;

Πώς είναι ο ασθενής μας σήμερα;

Όταν δίνουμε γενικές οδηγίες ή συμβουλές οι οποίες έχουν γενική εφαρμογή, συχνά χρησιμοποιούμε το πρώτο πρόσωπο πληθυντικού:

Χτυπάμε καλά τα αυγά και μετά ρίχνουμε τα άλλα υλικά.

Πρώτα επιλέγουμε το πρόγραμμα και μετά πατάμε το κουμπί της μηχανής για να ξεκινήσει να δουλεύει.

Επίσης, το πρώτο πρόσωπο πληθυντικού χρησιμοποιείται για να δείξουμε ότι συμμετέχουμε συναισθηματικά σ' αυτό που εκφράζει το ρήμα:

Το καταλάβαμε καλά αυτό;

Δεν κοιτάμε καλύτερα τα χάλια μας και ν' αφήσουμε τους άλλους!

7. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Προτεραιότητα στη διδασκαλία της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας έχει ο συντακτικός-λειτουργικός ρόλος των λέξεων. Η συμφωνία υποκειμένου-ρήματος συνδέεται με το *συντακτικό ρόλο* τους μέσα στην πρόταση (το υποκείμενο μπαίνει πάντα σε πτώση ονομαστική). Φυσικά, για να διδάξουμε τη συμφωνία υποκειμένου-ρήματος, θα χρειαστεί να δώσουμε αρκετά παραδείγματα από την ομιλούμενη γλώσσα. Η μορφολογική απλότητα θα

πρέπει να χαρακτηρίζει τους ρηματικούς τύπους, η οποία στο επίπεδο των αρχαρίων επιβάλλεται.

8. ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΣΥΝΑΦΗ ΘΕΜΑΤΑ

ΜΠ4: Το γένος

ΓΓ26: Συμφωνία υποκειμένου με το κατηγορούμενο

ΑΤ7: Απρόσωπα ρήματα: ειδικές περιπτώσεις

9. ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ ΣΕ ΥΛΙΚΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Γλωσσικές Ασκήσεις: 243, 255, 282-283, 331, 365, 367, 371, 373, 379, 384, 388, 392.